

**ДРУЗІ, КОХАНКИ
І ВЕЛИКА ХАЛЕПА**

MATTHEW PERRY

**FRIENDS,
LOVERS,
AND THE BIG
TERRIBLE THING**

A memoir

FLATIRON BOOKS · NEW YORK · 2022

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

МЕТЬЮ ПЕРРІ

**ДРУЗІ,
КОХАНКИ
І ВЕЛИКА
ХАЛЕПА**

Мемуари

Переклала з англійської

Анна Марховська

«НАШ ФОРМАТ» · КИЇВ · 2023

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

УДК 821.111(73)'06-94

П 27

Перрі Метью

П 27 Друзі, коханки і велика халепа / пер. з англ. Анна Марховська. — К. : Наш Формат, 2023. — 272 с. : іл.

ISBN 978-617-8120-92-4 (паперове видання)

ISBN 978-617-8120-93-1 (електронне видання)

Цю надзвичайну історію міг розповісти лише він — і лише він міг розповісти її так душевно, кумедно і до теплоти знайомо. Метью Перрі показує нам розбиту сім'ю, у якій він виріс (і був покинутий напризволяще), жагу визнання, яка привела його до слави, і діру в душі, яка не загоїлася навіть після здійснення найграндіозніших мрій. А ще він розлого розкаже про спокій, який віднайшов у тверезості, і ділиться враженнями від повсюдності «Друзів». Метью розповідає історії про акторів цього ситкому й інших зірок, які зустрілися йому на шляху. Перрі щиро, самосвідомо, яскраво і з коронним почуттям гумору змальовує боротьбу із залежністю, яка переслідувала його все життя, і пояснює, що підживлювало її, хоча й здавалося, що в нього було все.

«Друзі, коханки і велика халепа» — незабутні мемуари. Вони відверті й водночас приголомшливі, а ще стануть помічними для людей, яким важко залишатися тверезими. Шанувальники Перрі чекали саме на таку безкомпромісно чесну і зворушливу книжку, з якої можна добряче пореготати.

УДК 821.111(73)'06-94

Усі фото належать автору, якщо не вказано іншого.

Перекладено за виданням: Matthew Perry. *Friends, Lovers, and the Big Terrible Thing: A Memoir* (NY, Flatiron Books, 2022, ISBN 978-1250866448).

Published by arrangement with Flatiron Books.

Усі права застережено. All rights reserved

© 2022 by Matthew Perry

© Foreword, 2022 by Lisa Kudrow

© Jacket design by Keith Hayes

© Front jacket by Nigel Parry

© Марховська А., пер. з англ., 2023

© ТОВ «НФ», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2023

ISBN 978-617-8120-92-4 (паперове видання)

ISBN 978-617-8120-93-1 (електронне видання)

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	II
<i>Вступ</i>	15
1 КРАЄВИД	26
<i>Інтерлюдія. Нью-Йорк</i>	49
2 ЩЕ ОДНЕ ЗАНАПАЩЕНЕ ПОКОЛІННЯ	53
<i>Інтерлюдія. Метмен</i>	70
3 БАГАЖ	75
<i>Інтерлюдія. Мрець</i>	95
4 LIKE I'VE BEEN THERE BEFORE	102
<i>Інтерлюдія. Зум</i>	120
5 БЕЗ ЧЕТВЕРТОЇ СТІНИ	121
<i>Інтерлюдія. Діри</i>	150
6 БРЮС ВІЛЛІС	151
<i>Інтерлюдія. Безодні небесні розкрилися</i> ...	169
7 ПРИВІЛЕЇ «ДРУЗИВ»	176
<i>Інтерлюдія. Кишені</i>	194
8 ОДИССЕЯ	197
<i>Інтерлюдія. Табір для травмованих</i>	209
9 ТРЕТІЙ ЗАЙВИЙ	211
<i>Інтерлюдія. Насильство в Голлівуді</i>	219

ІО Велика халепа	222
<i>Інтерлюдія. Зала для курців</i>	245
ІІ Бетмен	255
<i>Подяки</i>	265
<i>Про автора</i>	267

УСІМ СТРАЖДАЛЬЦЯМ.
САМІ ЗНАЄТЕ, ПРО КОГО Я

Найкращий вихід — тільки навпростець.

РОБЕРТ ФРОСТ

Побудь поряд зі мною ще один день.

ДЖЕЙМС ТЕЙЛОР

ПЕРЕДМОВА

Лізи Кудров

«**Я**к там Метью Перрі?»

Мене про це питають уже багато років, останнім часом частіше, аніж про щось інше. Розумію, чому так багато людей цікавляться: вони люблять Метью і хочуть, щоб у нього все було гаразд. Я теж цього хочу. Та я завжди найжачувалася на це запитання журналістів, адже не могла сказати того, що хотіла: «Він сам має розповісти. Це аж ніяк не в моїй компетенції, вам не здається?». Далі мені хотілося б сказати: «Це дуже особисте. Якщо людина сама нічого не каже, я вважаю це плітками, а пліткувати з вами про Метью я не буду». Розуміючи, що відсутність відповіді може зашкодити ще більше, інколи я просто казала: «Гадаю, з ним усе гаразд». Принаймні такі слова не привертали зайвої уваги, тож, можливо, Метью отримав би крихту приватності, поки боровся з недугою. Правду сказати, я не знала точно, як там Метью. У цій книжці він розкаже, що приховував свою ситуацію.

Метью не одразу зважився хоч щось розповісти про те, із чим боровся. За всі ці роки я не намагалася втрутитися або відверто з ним поговорити. Я мало знала про залежність, але розуміла, що тверезість Метью не в моїх руках. І все-таки час від часу запитувала себе, чи не помилялася, бо не робила більше, не робила бодай щось. Та врешті я зрозуміла, що його хвороба невблаганно набирала обертів і не збиралася зупинитися.

Тож я зосередилася на Метью, який щодня смішив мене до сліз, а раз на тиждень я реготала так, що не могла дихати. Метью Перрі був поряд — надзвичайно кмітливий... Чарівний, милий, чуйний, дуже розсудливий і раціональний. Попри все те, із чим йому випало боротися, він усе одно був поряд. Той самий Метью, який миттєво підняв нам усім настрій на виснажливих нічних зйомках у фонтані для вступних титрів. «Не пам'ятаю, коли я не сидів у фонтані!» «Ми що, мокрі?» «Не пам'ятаю, коли не був мокрим... Я!» (Метью — той, завдяки кому ми всі регочемо у фонтані під час вступних титрів.)

Після «Друзів» ми вже не бачилися щодня, тож я й гадки не мала, як там Метью.

Із цієї книжки я вперше дізналася, як він насправді жив і виживав із залежністю. Дещо Метью розповідав, але без особливих подробиць. Тут він показує, що було у нього в голові та на серці, дає щирі й дуже відверті подробиці. Тепер нарешті можна не питати мене або інших, як там Метью. Він сам про це розповість.

Метью вижив попри мізерні шанси, але я навіть не здогадувалася, скільки разів він був на межі смерті. Я рада, що ти з нами, Метті. Рада за тебе. Я тебе люблю.

Ліза

**ДРУЗІ, КОХАНКИ
І ВЕЛИКА ХАЛЕПА**

Вступ

Привіт. Мене звати Метью, хоча ви, мабуть, знаєте мене за іншим ім'ям. Друзі називають мене Метті. Зараз я мав би бути мертвим.

Якщо хочете, можете це читати як послання з потойбіччя. Мо-го потойбіччя.

Сьогодні — Сьомий День Болю. І під Бодем я розумію не забитий палець ноги чи «Десять ярдів». Я пишу «Біль» із великої літери, адже такого сильного болю ніколи не відчував. То був платонічний ідеал болю, його взірець. Я чув, найсильнішим бодем люди вважають пологи. Що тут сказати. То був найсильніший біль, який лише можна уявити, тільки опісля я ще й не міг тішитися немовляті на руках.

Минав і Сьомий День Болю, і Десятий День Без Перистальтики. Розумієте, до чого я хилю? Я десять днів не срава, отаке відхилення. Щось пішло не так, геть не так. Той Біль не нив і не пульсував, як головний біль. Не був він і пронизливим та гострим, як панкреатит, котрий я заробив у тридцять років. Цей Біль був інакшим. Ніби тіло зібралося луснути. Ніби тельбухи намагалися вирватися назовні. Такий Біль, що просто не до жартів.

А звуки. Звуки, Господи. Взагалі я парубок спокійний і небагатослівний. Але того вечора горлав як різаний. Бувають вечори, коли вітер віє в потрібному напрямку, а всі машини вже на нічних стоянках. Тоді можна почути жахливий звук:

койоти когось шматують, і цей хтось виє на Голлівудських пагорбах. Спершу той звук нагадує далекий, дуже далекий дитячий сміх, а потім ти розумієш, що це не він. Це провісник смерті. Звісно, найгірше — коли виття припиняється, бо ти розумієш: те, на що вони напали, уже мертво. Справжнє пекло.

Так, пекло існує. І хай ніхто не запевняє вас у протилежному. Я там був. Воно є. Кінець розмови.

Тієї ночі звіром був я. Я кричав і кричав, чіплявся за життя зубами й пазурами. Тиша означала кінець. Я й гадки не мав, як близько мій кінець.

Тоді я жив у будинку тверезого проживання в Південній Каліфорнії. Нічого дивного. Я пів життя провів у різних лікувальних центрах або будинках тверезого проживання. Воно ще так-сяк, коли тобі двадцять чотири. Коли сорок два — вже гірше. Мені ж було сорок дев'ять, і я досі намагався здихатися цієї халепи.

Я вже знався на наркозалежності й алкоголізмі незгірш від будь-якого консультанта і більшості лікарів, з якими мав справу в цих закладах. На жаль, користі від такого самопізнання — нуль. Якби важка праця й обізнаність дарували золотий квиток до тверезості, цей звір уже давно став би для мене тьмяним неприємним спогадом. Крапка. Я ж перетворився на професійного пацієнта, щоби просто вижити. Не потрібно підсолоджувати гірку правду. У сорок дев'ять я досі боявся самотності. На самоті мій божевільний мозок (божевільний лише в цьому питанні) знаходив якусь відмовку, щоб узятися за немислиме: випивку й наркотики. Озираючись на кількадесят років життя, зруйнованих шкідливими звичками, я страшенно боюся повернутися до них. Я не боюся виступати перед двадцятьма тисячами людей, але варто залишити мене самого на дивані перед телевізором на один вечір — і на мене нападав страх. Страх перед власною свідомістю. Страх перед власними думками. Страх, що свідомість укотре штовхне

мене до наркотиків, як було вже безліч разів. Моя свідомість намагається мене вбити, і я це розумію. Мене повсякчас переповнює зачана самотність, якась туга, і я чіпляюся за думку, ніби щось із зовнішнього світу вилікує мене. Але я мав усе, що тільки було в зовнішньому світі!

Я зустрічаюся із Джулією Робертс. *Байдуже, піди випий.*

Я щойно купив будинок мрії, з нього видно все місто!
Без наркодилера не відчуєш насолоди.

Я заробляю мільйон доларів на тиждень. Я молодець, еге ж?
Хочеш випити? Авжеж. Дуже дякую.

У мене було все. Але це все було оманною. Ніщо не могло мене вилікувати. Я бодай приблизно уявив собі розв'язок цієї проблеми лише багато років по тому. Прошу, зрозумійте мене правильно. Усе це — Джулія, будинок мрії і мільйон на тиждень — було чудовим, і моя вдячність не має меж. Мені по-таланило, як мало кому на планеті. А як я веселився — ви би бачили.

Просто моїх проблем це не розв'язало. Якби довелося почати спочатку, чи подався б я на проби «Друзів»? Аякже! Чи пив би я? Авжеж! Без алкоголю, який гамував мені нерви й допомагав веселитися, я шугнув би з хмародера ще до тридцяти років. Мій дід, неймовірний Алтон Перрі, ріс із батьком-алкоголіком. Через це він ніколи в житті не пив спиртного, жодного разу за довгі й чудові дев'яносто шість років.

Я не мій дід.

Я це пишу не для того, щоб хтось мене шкодував. Я пишу ці слова, бо вони правдиві. Я пишу їх, бо хтось може впасти в розпач, адже розуміє, що має кинути пити (як і я, ця людина має всю інформацію та розуміє наслідки), але не може цього зробити. Ви не самі, брати й сестри. (У словнику під словом «наркозалежний» має бути намальовано, як я отетеріло роззираюся навколо.)

У тому будинку тверезого проживання в Південній Каліфорнії був краєвид західного Лос-Анджелеса і два двоспальних

ліжка. Друге ліжко займала моя помічниця й найкраща подруга Ерін — лесбійка, дружба з якою для мене скарб, адже вона дарує радість жіночого товариства без романтичної напруги, котра, певно, і псує мою дружбу з гетеросексуалками (а ще з Ерін можна поговорити про звабливих жінок). Ми познайомилися за два роки до того в іншому центрі реабілітації, де вона працювала. Тоді я не кинув пити, але побачив, що Ерін прекрасна, хоч як крути. Я швиденько викрав її з того ребцентру і зробив своєю помічницею, а потім — найкращою подругою. Крім того, Ерін розуміла, що таке залежність, і врешті навчилася орієнтуватися в моїх негараздах ліпше за будь-якого лікаря, з яким я мав справу.

Ерін розраджувала мене в цій ситуації, та все одно я провів у Південній Каліфорнії багато безсонних ночей. У мене великі проблеми зі сном, особливо в таких місцях. Здається, я ніколи в житті й не спав понад чотири години поспіль. Не легше було й від того, що ми дивилися суто документальні фільми про в'язницю. Я злавив з такої величезної дози ксанаксу, що мій мозок висох. Мені здавалося, що я — справжній ув'язнений, а цей витверезний заклад — справжня в'язниця. Один мій мозкоправ повторює, мов мантру, що «ми набуваємо смаку реальності». Що я можу сказати? Тоді я втратив і смак, і запах реальності. У мене був ковід головного мозку. Я просто марив.

Що-що, а Біль мені не примарився. Було так боляче, що я припинив курити, а якби ви знали, скільки я курих, то побачили б чіткий знак: щось серйозно пішло не так. Одна працівниця того закладу, на чиєму бейджі цілком могло б бути написано «Медсестра Сракоголовченко», запропонувала прийняти магнієву ванну для полегшення «дискомфорту». Ніхто не прибуває на місце ДТП з лейкопластиром. Не можна запропорювати людину, яка відчуває такий Біль, варитися у ванні у власному соку. Але ж ми набуваємо смаку реальності, пам'ятаєте? Тож я заліз-таки в ту магнієву ванну.

Я сидів у ванні, голий і страшенно зболений, і вив, ніби пес, якого роздирають койоти. Мене почула Ерін. Та мене і в Сан-Дієго почули, чорт забирай. Вона з'явилася у дверях ванної кімнати, поглянула на моє сумне оголене тіло, скорчене від Болю, і сказала дуже просту річ:

— Хочеш, поїдемо в лікарню?

Якщо вже Ерін вважала, що все аж так погано, все справді було аж так погано. До того ж вона помітила, що я не курив.

— Ідея — клас, — промовив я, підвиваючи.

Ерін насилу витягла мене з ванни й витерла. Щойно я почав одягатися, як біля дверей з'явилася консультантка. Припускаю, її збентежила розправа над собакою на території закладу.

— Я везу його в лікарню, — сказала Ерін.

Так склалося, що Кетрін, та консультантка, була вродливою білявкою, котрій я, судячи з усього, після прибуття запропонував одружитися. Гадаю, вона не була в захваті від мене. (Без жартів: після прибуття я був геть не при своєму розумі, тож попросив її стати моєю дружиною і негайно покотився зі сходів.)

— Він просто хоче роздобути наркотики, — відповіла Кетрін, поки я вдягався далі. — У лікарні він попросить наркотиків.

«Зрозуміло, цей шлюб не склався», — подумав я.

Мої завивання вже сповістили інших про ймовірність того, що на підлозі ванної кімнати валяються собачі тельбухи або комусь сильно Болить. Старший консультант Чарльз (уявіть собі батька-модель і матір-безпритульну) став у дверях біля Кетрін, щоб не дати нам вийти.

Не дати вийти? Нам що, дванадцять років?

— Він наш пацієнт, — сказала Кетрін. — Ви не маєте права його вивозити.

— Я знаю Метті, — Ерін стояла на своєму. — Він не намагається роздобути наркотики.

Тоді Ерін звернулася до мене.

— Метті, тобі потрібно в лікарню?

Я кивнув головою, не припиняючи кричати.

— Ми поїхали, — сказала Ерін.

Ми якось проштовхалися повз Кетрін і Чарльза й вийшли з будівлі на парковку. Я кажу «якось» не тому, що Кетрін і Чарльз здійняли велику бучу, намагаючись нас перепинити, а тому, що з кожним кроком Біль ставав іще нестерпнішим.

Високо в небі висіла яскрава жовта куля, яка зневажливо дивилася на мене згори вниз і геть не переймалася моїми стражданнями.

«Що це? — подумав я, корчачись у муках. — А, сонце, точно...» Я нечасто виходив надвір.

«До вас їде знаменитість із сильним болем у животі», — промовила Ерін у телефон, відчиняючи машину. Машини — безглузді банальні предмети, доки тобі не забороняють водити. Тоді вони перетворюються на чудодійні коробки свободи й ознаки успішного минулого життя. Ерін посадила мене на пасажирське крісло, я відкинув спинку. Череву нестерпно судомило.

Ерін улаштувалася на водійському кріслі й спитала:

— Хочеш доїхати швидше чи не по ямах?

— Жінко, доїдь хоч якось! — вичавив я із себе.

Тим часом Чарльз і Кетрін постаралися нам завадити і стали перед машиною, заблокувавши її. Чарльз здійняв руки долонями до нас, ніби казав «Ні!». Можна подумати, автівку вагою понад тону можна спинити силою його лаписьк.

І це ще не все: Ерін ніяк не могла завести машину. Щоб запустити двигун, потрібно голосно *наказати* машині завестися. Я ж знімався у «Друзях», самі розумієте. Кетрін і Долоні стояли наче вкопані. Коли Ерін розібралася, як заводиться цей бісів автомобіль, залишився останній крок. Вона витиснула газ, рушила з місця і повернула на бордюр. Цей поштовх відлунив мені в усьому тілі, і я мало не врізав дуба. Заїхавши дво-

ма колесами на бордюрі, Ерін промчала повз Кетрін і Чарльза та виїхала на вулицю. Ті дивилися, як ми мчали, а мені закортіло підбурити Ерін переїхати їх. Дуже страшно, коли не можеш припинити кричати.

Якби я таке виробляв лише заради наркотиків, мені мали б дати Оскар.

— Ти що, умисно наїжджаєш на лежачих поліцейських? Може, ти не помітила, але мені трохи недобре. Повільніше, — благав я. У нас обох котилися сльози.

— Я мушу їхати швидко, — сказала Ерін. Її співчутливі карі очі схвильовано й перелякано дивилися на мене. — Тобі чимшвидше потрібно в лікарню.

Десь на цьому місці я і знепритомнів. (Між іншим, то балів за шкалою болю — це втрата свідомості.)

[Майте на увазі: наступні кілька абзаців цієї книжки будуть не мемуарами, а біографією, адже мене вже не було.]

Найближчою до будинку тверезого проживання була лікарня Святого Іоанна. Оскільки Ерін завбачливо зателефонувала й попередила, що до них прямує важлива особа, біля під'їзду для швидкої нас зустрів паркувальник. Ерін дзвонила, ще не знаючи, що я страшенно хворий. Вона потурбувалася про мою приватність. Але в лікарні побачили, що ситуація вкрай серйозна, і помчали мене у процедурний кабінет. Там від мене почули: «Ерін, чому на дивані м'ячики для пінг-понгу?».

Ні дивана, ні м'ячиків для пінг-понгу не було. Я просто марив (не знав, що від болю можна марити, але чом би й ні). Потім у мій мозок проникнув дилаудид (мій найулюбленіший у світі наркотик), ненадовго повернувши мене до тями.

Хтось сказав, що мені терміново потрібна операція, і значна кількість медсестри злетілися всі медсестри Каліфорнії. Одна з них попередила Ерін: «Готуйтеся бігти!». Ерін була готова, тож ми всі побігли — точніше, бігли вони, мене ж лише швидко докотили до процедурної кімнати. Ерін попросили піти

за лічені секунди після того, як я сказав їй: «Будь ласка, не йди». Потім я заплющив очі й не розплющував їх два тижні.

Так-так: кома, пані та панове! (І ці сучі діти з будинку твезезого проживання не пропускали нашу машину?)

Щойно я впав у кому, як виблював токсичне лайно, що набиравалося за десять днів, і вдихнув його через шланг. Воно пішло прямо в легені. Легеням це не надто сподобалося — привіт, пневмоніє, — після чого в мене розірвалася товста кишка. Повторюю для тих, хто не второпав: у мене розірвалася товста кишка! Мені й раніше закидали, що я лайняна людина, але тепер це виявилось правдою.

Радий, що я цього не бачив.

Тоді майже не залишалось сумнівів, що я помру. Мені не пощастило заробити розрив товстої кишки? Чи ж поталанило опинитися в єдиному місці в Південній Каліфорнії, де цьому могли якось зарадити? Хай там як, а на мене чекала семигодинна операція, яка принаймні залишила всім моїм рідним удосталь часу, щоб домчати до лікарні. Там кожному сказали: «Шанси Метью дожити до ранку — два відсотки».

Усі були на таких емоціях, що дехто навіть рухнув на підлогу в лікарняному вестибюлі. Я пам'ятатиму до кінця днів, що моя мати й інші рідні почули ці слова.

Мої рідні знали, що операція триватиме щонайменше сім годин, і не сумнівалися, що в лікарні зроблять усе можливе. Тож вони переночували вдома, щоб трохи перепочити, поки моя підсвідомість боролася за життя поміж ножів, трубок і крові.

Спойлер: до ранку я таки *дожив*. Але небезпека ще не минула. Моїм рідним і друзям сказали, що прожити якийсь час мені допоможе лише апарат ЕКМО (це означає «екстракорпоральна мембранна оксигенація»). ЕКМО часто називають «Аве Марія». Скажу одразу, що того тижня в лікарні при Каліфорнійському університеті в Лос-Анджелесі до ЕКМО під'єдали чотирьох пацієнтів, і всі вони померли.

Ситуацію ускладнювало те, що в лікарні Святого Іоанна не було апарата ЕКМО. У Седарс-Синайському медичному центрі подивилися на мій анамнез і, вочевидь, сказали: «Ми не хочемо, щоб Метью Перрі помер у нашій лікарні».

Дякую, чуваки.

Лікарня при Каліфорнійському університеті також не хотіла мене приймати. З тієї-таки причини? Хтозна. Та принаймні там зголосилися надати апарат ЕКМО і команду медиків. Мене під'єднали до нього на кілька годин — і він спрацював! Тоді мене перевезли в лікарню при Каліфорнійському університеті швидкою, вщерть набитою лікарями й медсестрами. (Я не пережив би й п'ятнадцяти хвилин у машині, особливо з таким стилем водіння, як в Ерін.)

У лікарні при Каліфорнійському університеті мене поклали в кардіологічно-легеневе реанімаційне відділення, яке стало моєю домівкою на наступні шість тижнів. Я досі був у комі. Цілком імовірно, що мені там неабияк сподобалося. Затишно вмотився в ліжку, накачувався наркотиками — що може бути краще?

Мені сказали, що під час коми я ніколи, жодного разу не залишався на самоті — у палаті завжди був хтось із рідних або друзів. Вони пильнували коло мене при свічках, улаштовували молитовні кола. Мене огорнули любов'ю.

Урешті сталося диво — і я розплющив очі.

[Повернімося до мемуарів.]

Найпершою я побачив матір.

— Що сталося? — насилу прохрипів я. — Де я, чорт забирай?

Останнє, що пам'ятав, — як ми з Ерін їхали в машині.

— У тебе розірвалася товста кишка, — сказала мама.

Після такої звістки я вчинив так, як будь-який комедійний актор: закотив очі та знову заснув.

* * *

Я чув, що дуже хворі люди втрачають зв'язок із реальністю. Їх освяє чимось типу «Бог дає тобі стільки, скільки ти можеш витримати». Я ж ще кілька тижнів після виходу з коми відмовлявся чути, що саме зі мною сталося. Я страшенно боявся, що сам у цьому винний, що сам собі це заподіяв. Тож замість розмов на цю тему я вчинив так, як вважав за *можливе*. У лікарні я цілковито розчинився в рідних і провів багато годин зі своїми прегарними сестрами Емілі, Марією і Меделін. Вони смішили мене, дбали про мене й були *поряд*. Уночі зі мною була Ерін. Повторюю: я не залишався на самоті.

Аж згодом Марія, серце родини Перрі (моя мама — серце родини Моррісонів), вирішила, що настав час розказати мені, що сталося. Марія ввела мене, прикутого до ліжка й під'єданого, ніби робот, до п'ятдесяти дротів, у курс справ. Мої страхи справдилися: я сам собі це заподіяв, я сам у цьому винний.

І я заплакав. Ох, як я плакав. Марія дуже старалася мене розрадити, але яка вже тут розрада. Я мало не заподіяв собі смерть. Вечірок я ніколи не любив. Уживання всіх цих наркотиків (а я вживав *багато*) було лише марним намаганням підняти собі настрій. Щоб ви й не сумнівалися: намагаючись підняти собі настрій, я опинився на порозі смерті. І все-таки вижив. *Чому? Чому я врятувався?*

Шлях до одужання був непротим.

Чи не кожен ранок хтось із лікарів заходив до мене й повідомляв чергову погану новину. Все, що могло піти не так, ішло не так. Мені поставили калоприймач — дякувати Богові, хоча б сказали, що цей процес оборотний, — а потім у мене з'явилася фістула, діра в кишківнику. Проблема в тому, що її не могли знайти. Через це мені поставили *ще один* приймач, із якого сочилося щось зелене і бридке, до того ж із цим новим приймачем мені заборонили їсти й пити, поки фістулу не знайдуть. Вони щодня шукали ту фістулу, а мені чимраз більше хотілося пити. Я буквально благав про колу

лайт і бачив уві сні, як за мною женеться велетенська бляшанка дієтичного спрайту. Через місяць — цілий місяць! — вони нарешті відшукали ту фістулу в якійсь кишці позаду товстого кишківника. Я подумав: «Алло, хлопці, якщо ви шукаєте дірку в кишківнику, чому б не розпочати пошуки з того органа, який розірвався, трясця вашій матері». Коли дірка знайшлася, лікарі змогли її залатати, а я — заново навчитися ходити.

Я зрозумів, що видужую, коли відчув потяг до психотерапевтки, котру мені призначили. Так, у мене був величезний рубець на животі, але я однаково не з тих, хто часто світить голим пузом. Я не Метью Макконагі, тож душ приймаю із заплющеними очима, та й по всьому.

Я вже казав: у лікарнях мене ніколи не залишали на самоті, жодного разу. Отже, у темряві все-таки є світло. Ось воно, лише придивіться.

Через п'ять дуже довгих місяців мене виписали. Сказали, що за рік мої нутроші мають достатньо загоїтися, щоб зробити другу операцію і позбутися калоприймача. Але, поки цей час не настав, ми набрали нічних пакетів — п'ятимісячний запас — і вирушили додому.

Крім того, я Бетмен.

КРАЄВИД

Нікому не віриться, що з ним може статися велика біда. А потім вона бере й стається. Ніхто не повертається до життя після перфорації кишківника, аспіраційної пневмонії та ЕКМО. А потім хтось бере і повертається.

Я.

Я пишу це в орендованому будинку з видом на Тихий океан. (У моєму справжньому домі на тій самій вулиці зараз ремонт. Кажуть, упораються за шість місяців, тож припускаю, що це десь на рік.) Двоє канюків кружляють унизу, в каньйоні, який поєднує район Пасіфік-Палісейдс із водою. У Лос-Анджелесі прекрасний весняний день. Сьогодні вранці я розвішував на стінах картини (точніше, їх вішали замість мене, бо я до такого не дуже здібний). Останнім часом я сильно захопився мистецтвом. Якщо добре пошукати, у мене можна знайти кілька робіт Бенксі. Крім того, я працюю над другою редакцією сценарію. У склянці свіжа кола лайт, а в кишені — повна пачка мальборо. Інколи цього достатньо.

Інколи.

Я раз у раз повертаюся до надзвичайного факту, від якого не втечеш: я *живий*. Якщо врахувати мої шанси, ці два слова навіть дивовижніші, ніж ви думаєте. Є в них щось чудернацьке і блискуче, ніби в камінчиках, привезених з далекої планети. Ніхто в це до кінця не вірить. Дуже дивно жити у світі, у якому твоя смерть ошелесила б людей, але нікого не здивувала б.

Ці два слова — *я живий* — насамперед сповнюють мене глибокої вдячності. Якщо підібратися до неба так близько, як я, вдячність не залишає вибору: вона лежить на журнальному столику, ніби ілюстрована книжка. Ти її майже не помічаєш, але вона є. Та в гонитві за вдячністю, яка глибоко заховалася десь у присмаку коли лайт (нотка анісу, відтінок локриці) і наповнює мої легені, наче кожна затяжка цигарки, є якась настирлива мука.

Не можу не ставити собі нестерпного запитання: чому? Чому я живий? У мене є натяк на відповідь, але вона ще не сформувалася. Я знаю, що це пов'язано з допомогою людям, але не знаю як. Моя найкраща здібність — це, без сумніву, коли інший алкоголік приходиться і просить, щоб я допоміг відмовитися від випивки. Я зголошуюсь і допомагаю. Можу допомогти протверезіти людині, яка зневірилася. Гадаю, відповідь на запитання «Чому я живий?» приблизно така. Зрештою, я з'ясував, що лише від цього почуваюся добре. Бог існує, це беззаперечно.

Але, розумієте, я не можу погодитися на запитання «Чому?», коли почуваюся неповноцінним. Неможливо віддати те, чого не маєш. Мене майже постійно мучать настирливі думки: *я неповноцінний, я неважливий, я занадто нав'язливий*. Вони мені заважають. Я потребую кохання, але не довіряю йому. Якщо припиню грати роль, грати свого Чендлера, і покажу себе справжнього, ти можеш мене помітити. Ба навіть гірше, помітити й покинути. А такого я не витримаю. Не переживу. Більше не зможу. Це перетворить мене на порошинку і знищить.

Отже, я покину тебе першим. Нафантазую, що з *тобою* щось не так, і повірю в це. І піду від тебе. *Але ж не може з ними всіма бути щось не так, Метсо*. Який тут спільний знаменник?

А тепер ще ці шрами на животі. Ці розбиті романи. Розставання з Рейчел. (Не з тією. Зі справжньою Рейчел. З Рейчел — колишньою моєї мрії.) Вони напосідають, а я лежу без сну

о четвертій ранку в домі з видом на Пасіфік-Палісейдс. Мені п'ятдесят два. Тепер це не так прикольно.

Хоч би в якому будинку я жив, звідти завжди був гарний краєвид. Для мене це принципово.

У п'ять років мене відправили на літаку з Монреаля в Канаді, де я жив із мамою, у Лос-Анджелес, Каліфорнія, у гості до тата. Я був так званим «неповнолітнім без супроводу батьків» (колись саме так називалися мої мемуари). У ті часи дітей часто кудись відправляли літаком без супроводу. Це було звично. Неправильно, але звичайно. Десь на мілісекунду мені здалося, що ось-ось почнеться цікава пригода, а потім доходило: я замалий, щоб летіти на самоті. Це неймовірно страшно (а також повна дурня). Ей, ви, заберіть мене! Мені було п'ять років. Ви з глузду з'їхали, чи що?

Це рішення змусило мене спустити на терапію кількасот тисяч доларів. Чи не могли б мені повернути гроші?

У літаку неповнолітні без супроводу мають чимало привілеїв, зокрема табличку «Неповнолітній без супроводу батьків» на шиї, пріоритетну посадку, дитячі зали очікування, смаколики, якими можна напхатися донесхочу, супровід до літака... Може, воно й *мало* б бути круто (згодом, коли я став знаменитим, то мав усі ці привілеї в аеропортах, якщо не більше, але вони щоразу нагадували про той перший літак, тож я їх ненавидів). Стюардеси мали наглядати за мною, але вони розливали шампанське на борту літака (так було заведено в сімдесяті, роки вседозволеності). Обмеження на два напої нещодавно скасували, тож той рейс нагадував шість годин у Содомі й Гоморрі. Алкоголем відгонило всюди. Дядько, що сидів поряд зі мною, випив із десятків олдфешенів. (Через кілька годин я припинив рахувати.) Я ніяк не міг уторопати, чому дорослому кортить пити той самий коктейль знову й знову... Свята простота.